

WIELKIE
PYTANIA

GRZEGORZ
SZYMANOWSKI

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania filozofii zakres rozszerzony dla szkoły ponadpodstawowej (LO, Technikum)

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – prof. Radosław Cezary Gwizdon
dr Jan Łukasiuk
Katarzyna Szczepkowska-Szczęśniak
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat zajęć/lekcji:

Czy duch absolutny działa według dialektyki?

Klasa / czas trwania lekcji:

2x45 min

Cele:

Po lekcji uczeń:

- a) objaśnia kluczowe tezy heglowskiej historiozofii, zwracając szczególną uwagę na dialektykę heglowską;
- b) wyjaśnia heglowską koncepcję wolności jako uświadomionej konieczności oraz koncepcję dziejów jako postępu w uświadomieniu wolności;
- c) określa główne cechy niemieckiego idealizmu oraz wymienia jego ważniejszych przedstawicieli;
- d) przedstawia na wybranym przykładzie wpływ heglizmu na polską filozofię romantyczną; analizuje fragment jednego z następujących tekstów: Hegel G., (1919), s. 82-83; Słowacki, J. Beniowski (pieśń piąta, ostatnie 4 zwrotki).

Pytanie kluczowe: Jak wyobrażał sobie przebieg dziejów G. W. F. Hegel?

Metody/Techniki/Formy pracy:

Metody i techniki pracy: drama (prezentacja triady Heglowskiej), praca z tekstem pod kierunkiem, podział klasy na mniejsze grupy (związane z przydzielonymi zadaniami), analiza tekstu źródłowego, technika mówiącej tablicy – do zaprezentowania wyników pracy pod kierunkiem. Sugerowane zastosowanie oceniania kształtującego (OK).

Środki dydaktyczne:

Tekst Hegla

Fragment poematu Beniowski (pieśń piąta, ostatnie 4 zwrotki).

Opis przebiegu lekcji:

- a) Zapisujemy na tablicy NaCoBeZU: Wiem, czym są: teza, antyteza i synteza; Rozumiem, jak wpływają na siebie spory.
- b) Rozdajemy tekst Hegla, uczniowie czytają. Mogą sięgnąć do swoich telefonów, jako pomocy interpretacyjnej.
- c) Technika mówiącej tablicy – na kartkach uczniowie streszczają w trzech zdaniach triadę heglowską. Porządkujemy wypowiedzi, wyciągamy wnioski.
- d) Zmiana konfiguracji klasy – przesuwamy ławki, tworzymy krąg z dużą pustą przestrzenią w środku. Dzielimy uczniów na czwórki, uczniowie w parach

prezentują heglowską triadę – albo jako żywą rzeźbę, albo dynamiczną pantomimę.

- e) Podsumowujemy prezentację, uczniowie zwracają uwagę na to co czuli, co rozumieli.
 - f) Proponujemy przemyśleć wnioski ze scenek tak, by móc wyjaśnić NaCoBeZU. Gdy uczniowie będą gotowi, wyłożą (można w identyfikatorach) zielone karteczki. Możemy też z nich zrezygnować. Istotne jest, by nastąpiło podsumowanie.
 - g) Uczniowie mogą wrócić na miejsce, rozdajemy fragment Beniowskiego. Uczniowie wyszukują w nim triadę heglowską.
 - h) zakończenie – wybieramy jedną lub dwie osoby z zielonymi kartkami, by podsumować zajęcia.
- Wprowadzamy ocenę koleżeńską lub samoocenę.

Komentarz metodyczny

Lekcja jest ukierunkowana na kształtowanie kompetencji kluczowych zgodnie ze wskazówkami zamieszczonymi w programie- należy cały czas mieć je na uwadze. Korelacja z językiem polskim ma bardzo bezpośredni charakter, wskazana jest konsultacja z polonistą. Konieczna jest zmiana układu sali lekcyjnej (przystosowanie do dramy – w tym przypadku potrzebna jest wolna przestrzeń na środku sali, krzesła w kręgu). W przypadkach uczniów z SPE – wykorzystanie dramy ma ułatwić ekspresję. Przygotowanie wcześniej materiału ułatwi lekcję. Konstruktivistyczna lekcja jest nastawiona na współpracę między uczniami z SPE, mają oni też możliwość wyrażenia swojego zdania w sposób alternatywny. Lekcja jest prowadzona zgodnie z zasadami SUS i OK. Członkowie grup na koniec powinni dokonać oceny koleżeńskiej pracy, zgodnie z założeniami OK.

Miarą sukcesu uczniów jest samodzielne wyrażenie emocji i związana z tym analiza. Dla uczniów z SPE powinna mieć charakter twórczej ekspresji (drama). Podobnie powinno być przy ewaluacji zajęć uczniów z SPE i ich ocenie, traktowanej indywidualnie (może być przesunięta w czasie).

Bibliografia

Hegel Georg Wilhelm Friedrich (1919), Wykłady z filozofii dziejów, Warszawa, s. 82-83